

Latvijas Bankas kā SEPA produktu piedāvātājas pašnovērtējums

Eiropas Centrālās bankas/Eirosistēmas (ECB) izstrādāto pašnovērtējuma anketu¹ aizpildīšana nav formāla vai juridiski saistoša prasība SEPA produktu piedāvātājiem (piemēram, bankām un maksājumu iestādēm). To mērķis ir sniegt piedāvātājiem iespēju pārliecināties par to, ka tie var izpildīt arī plašākas ECB prasības, ne tikai pievienoties rokasgrāmatu un vadlīniju nosacījumiem. ECB neplāno veikt SEPA produktu piedāvātāju atbilstības novērtējumu, bet aicina piedāvātājus pašus regulāri novērtēt to operacionālās iespējas atbilstoši anketās sniegtajiem kritērijiem un rekomendācijām, kā arī publicēt to rezultātus.

ECB uzskata, ka bankām un maksājumu iestādēm, kas pašlaik nepiedāvā kādu konkrētu maksājumu produktu veidu, nav jāpiedāvā attiecīgais produktu veids arī SEPA ietvaros. Tādējādi SEPA aicinājums attiecas tikai uz tiem banku un maksājumu iestāžu produktiem, kurus tās piedāvā kā nacionālos eiro maksāšanas līdzekļus.

Latvijas Banka saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par Latvijas Banku" ir Latvijas Republikas centrālā banka.

Latvijas Bankas valde 2009. gada 23. jūlijā ar rīkojumu Nr. 929/3 apstiprināja Latvijas Bankas SEPA plānu² un pieņēma lēmumu, ar kuru Latvijas Banka apņēmas, sākot ar 2010. gada 12. novembri, kā SEPA produktu piedāvātāja *piedāvāt saviem klientiem SEPA kredīta pārvedumu nosūtīšanas un saņemšanas iespējas, pilnībā pabeidzot SEPA kredīta pārvedumu ieviešanu līdz €-dienai.*

Latvijas Bankas SEPA plāns nosaka, ka ar €-dienu Latvijas Bankas klienta – Finanšu un kapitāla tirgus komisijas – maksājumi tiks veikti atbilstoši SEPA kredīta pārvedumu prasībām. Sākot ar 2010. gada 12. novembri, arī Latvijas Bankas pašas saimnieciska rakstura maksājumi un Latvijas Bankas darbinieku maksājumi *euro* tiks veikti SEPA kredīta pārvedumu veidā (sk. Latvijas Bankas kā SEPA produktu lietotājas pašnovērtējumu).

Latvijas Banka klientu SEPA kredīta pārvedumu nosūtīšanai un saņemšanai "klients–banka" un "banka–klients" posmā izmantos iekšējos resursus, t.i., informācijas sistēmas un cilvēkresursus. Latvijas Banka kā SEPA produktu piedāvātāja būs Latvijas Bankas elektroniskās klīringa sistēmas (EKS) dalībniece, kuru izmantos SEPA kredīta pārvedumu nosūtīšanai un saņemšanai "banka–banka" posmā. Latvijas Banka vienlaikus būs arī SEPA kredīta pārvedumu infrastruktūras – EKS – darbības nodrošinātāja.

Atbildes uz pašnovērtējuma anketas jautājumiem sniegtas par stāvokli 2010. gada 12. novembrī, kad Latvijas Banka nodrošinās EKS kā SEPA atbilstīgas infrastruktūras funkcionalitāti.

¹ *Eurosystem's SEPA expectations, 27 March 2009.*

<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eurosystemsepaexpectations200903en.pdf>.

² http://www.bank.lv/images/img_lb/mns/latvian/sepa/Latvijas_Bankas_SEPA_plans.pdf.

1. Vai jūs nodrošināt operacionālās iespējas nosūtīt un saņemt SEPA maksājumus:

- a. kļūstot par SEPA kredīta pārvedumu shēmas dalībnieku un ievērojot SEPA kredīta pārvedumu shēmas rokasgrāmatas prasības (jautājums ir saistošs tikai tad, ja šāds produkts tiek piedāvāts);³

Jā Nē

Komentāri:

Sākot ar 2010. gada 12. novembri, Latvijas Banka piedāvās saviem klientiem iespējas nosūtīt un saņemt SEPA kredīta pārvedumus.

- b. kļūstot par SEPA tiešā debeta shēmas(-u) dalībnieku un ievērojot SEPA tiešā debeta shēmas(-u) rokasgrāmatas(-u) prasības (jautājums saistošs tikai tad, ja šāds produkts tiek piedāvāts);⁴

Jā Nē

Komentāri:

Jautājums netiek attiecināts. No SEPA pamatproduktiem Latvijas Banka plāno piedāvāt klientiem nosūtīt un saņemt tikai SEPA kredīta pārvedumus.

- c. norādot visus operacionālos BIC8 vai BIC11⁵, kuri tiek lietoti maksājumu pakalpojumiem vismaz vienā klīringa un norēķinu infrastruktūras direktoriņā, kas piedāvā pilnu SEPA sasniedzamību;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Bankas operacionālais BIC tiks publicēts EKS SEPA dalībnieku sarakstā. Izmantojot norādīto BIC, Latvijas Bankas klienti būs sasniedzami pārējiem SEPA kredīta pārvedumu shēmas dalībniekiem, sākot ar 2010. gada 12. novembri, kad Latvijas Banka nodrošinās EKS kā SEPA atbilstīgas infrastruktūras funkcionalitāti.

- d. saskaņojot komercdarbības procesus un attiecīgo programmatūru nodrošinājumu atbilstoši Eiropas Maksājumu padomes (EPC) rokasgrāmatā sniegtajiem nosacījumiem, kā arī testējot un ieviešot praksē atbilstošos risinājumus;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka plāno veikt iekšējās informācijas sistēmas, kurā tiks apstrādāti Latvijas Bankas klientu SEPA kredīta pārvedumi, pārveidi un testēšanu, kā arī komercdarbības procesu saskaņošanu atbilstoši EPC SEPA kredīta pārvedumu

³ Tas nozīmē – ECB gaida, ka banka/maksājumu iestāde, kas piedāvā, piemēram, nacionālos kredīta pārvedumus eiro, piedāvā arī SEPA kredīta pārvedumus.

⁴ Tas nozīmē – ECB gaida, ka banka/maksājumu iestāde, kas piedāvā, piemēram, nacionālos tiešā debeta pakalpojumus eiro, piedāvā arī SEPA tiešā debeta maksājumus.

⁵ BIC11 nepieciešams tikai tādā gadījumā, ja maksājumi, kas adresēti vispārējam BIC8 (plus filiāles kods, t.sk. "XXX"), nevar tikt apstrādāti.

shēmas rokasgrāmatas nosacījumiem.

- e. piedāvājot SEPA standartu lietošanu "klients–banka" un "banka–klients" posmā⁶ (atbilstoši EPC izstrādēm, kurām pašlaik ir tikai rekomendējošs statuss), vismaz papildus esošajiem nacionālajiem standartiem un, ja nepieciešams, darbojoties saskaņoti ar klientu programmatūras nodrošinātājiem, lai veicinātu klientu maksājumu migrāciju uz SEPA maksāšanas līdzekļiem;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka atbilstoši EPC rekomendācijām adaptēs visus SEPA kredīta pārveduma sagatavošanai nepieciešamos rekvizītus "klients–banka" posmā un piedāvās klientiem iespēju sagatavot un nosūtīt SEPA kredīta pārveduma prasībām atbilstīgus maksājuma rīkojumus, kā arī saņemt visu SEPA kredīta pārvedumā norādīto informāciju ienākošajiem maksājumiem, t.i., "banka–klients" posmā.

- f. nepiedāvājot konvertācijas pakalpojumus, kuru rezultātā notiek datu zudumi, respektīvi – visi dati tiek nodoti saņēmējam, izņemot gadījumus, kad saņēmējs nepārprotami prasa nepārsūtīt visu informāciju. Pēc SEPA migrācijas beigu datuma (kad tas tiks noteikts) netiks piedāvāti nekādi konvertācijas pakalpojumi "banka–banka" posmā.

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka nodrošinās visu SEPA kredīta pārvedumos norādīto datu nodošanu klientiem ienākošajiem maksājumiem, kā arī nosūtīs klientu izejošos SEPA kredīta pārvedumus UNIFI ISO20022 (XML) formātā, tādējādi konvertācijas pakalpojumi "banka–banka" posmā netiks piedāvāti.

2. Vai jūs klientiem piedāvājat SEPA maksāšanas līdzekļus, kas atbilst jau piedāvātajiem attiecīgajiem nacionālajiem maksāšanas līdzekļiem eiro?⁷ Vai SEPA maksāšanas līdzekļi ir pieejami iekšzemes un pārrobežu maksājumu nosūtīšanai un saņemšanai SEPA valstīs?

Izpildot šīs prasības, banka un maksājumu iestāde ir operacionāli gatava apstrādāt (attiecīgos) SEPA maksāšanas līdzekļus un maksāšanas līdzekļi tiek piedāvāti klientu aktīvai lietošanai.

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka, sākot ar 2010. gada 12. novembri, būs operacionāli gatava apstrādāt gan iekšzemes, gan pārrobežu SEPA kredīta pārvedumus un piedāvās saviem klientiem veikt un saņemt SEPA kredīta pārvedumus.

⁶ Tiek pieņemts, ka šie paši standarti ir rekomendējoši arī maksājumu iestāžu komunikācijai.

⁷ ECB gaida ne tikai to, ka nacionālie maksāšanas līdzekļi tiks piedāvāti arī SEPA formātā, bet arī to, ka tiks nodrošināts tāds pats pakalpojumu līmenis. Ja tas nav iespējams ar SEPA pamatformātiem, ir iespēja veidot AOS (*additional optional services* – papildu izvēles pakalpojumi) atbilstoši EPC vadlīnijām.

Vai papildus ievērojat šādas ECB rekomendācijas?

A. Vai SEPA maksāšanas līdzekļi tiek piedāvāti klientiem pievilcīgā veidā:

- a. veidojot SEPA maksāšanas līdzekļus par primāro piedāvājumu iekšzemes un pārrobežu maksājumiem SEPA ietvaros, ar tiem tādējādi aizstājot nacionālos eiro maksāšanas līdzekļus;

Jā Nē Komentāri:

- b. nodrošinot pakalpojumus, kas pieejami nacionālajiem maksājumiem (piemēram, internetbankas pakalpojumi, iespējas pieteikt atkārtotus vai regulāros maksājumus), arī SEPA maksāšanas līdzekļiem;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka klientiem nodrošinās visus tos pašus pakalpojumus, kuri bija pieejami tiem kredīta pārvedumiem, kurus aizstās SEPA kredīta pārvedumi.

- c. piedāvājot pakalpojumus, kas ļautu klientiem uzsākt maksājumus tikai ar IBAN palīdzību (piemēram, bez BIC);

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Bankas klientiem, uzsākot SEPA kredīta pārvedumus, būs jānorāda IBAN un BIC.

- d. pilnveidojot SEPA maksāšanas līdzekļus, lai ievērotu klientu prasības un pieprasījumu, papildinot tos ar AOS (*additional optional services* – papildu izvēles pakalpojumi), atbalstot veiksmīgu kopējo valsts AOS pārveidošanu par visaptverošu SEPA AOS un ieviešot e-SEPA produktu iniciatīvas un nākotnes ietvarus, piemēram, SEPA interneta maksājumu un SEPA mobilo maksājumu (kad tie būs pieejami)?

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka nepiedāvās klientiem papildu izvēles pakalpojumus SEPA kredīta pārvedumiem. Ja Latvijā ieviešīs papildu izvēles pakalpojumus SEPA kredīta pārvedumiem, Latvijas Banka piedāvās tos klientiem saskaņā ar EPC ieviešanas vadlīnijām.

B. Vai jūsu klienti tiek aktīvi informēti par SEPA:

- a. īpaši veidojot SEPA sadaļu bankas vai maksājumu iestādes interneta lapā un sniedzot klientiem papildinformāciju;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka regulāri publicē ar SEPA saistīto informāciju Latvijas Bankas un Nacionālajā SEPA Latvija interneta lapā, kā arī atbild uz klientu iesniegtajiem jautājumiem.

- b. skaidri aprakstot katras lietotāju grupas SEPA ieguvumus;

Jā Nē

Komentāri:

SEPA ieguvumi tiek aprakstīti Latvijas Bankas un Nacionālajā SEPA Latvija interneta lapā un citās Latvijas Bankas publikācijās, kā arī sniedzot prezentācijas profesionālajām asociācijām.

- c. jau agrīnā projekta stadijā nodrošinot, ka BIC (kamēr tas ir nepieciešamais SEPA identifikators) un IBAN ir viegli pieejams klientiem (piemēram, izvietojot to konta izrakstos redzamā vietā, internetbanku aplikācijās un uz kartēm – ja tam nav juridisku šķēršļu)?

Jā Nē Komentāri:

C. Vai tiek ievērota ECB SEPA politika:

- a. izmantojot SEPA infrastruktūru (ja saistoši), kas veikusi pašnovērtējumu atbilstoši ECB nosacījumiem infrastruktūrām un publicējusi pašnovērtējuma rezultātus, kā arī ievēro šos nosacījumus atbilstoši veiktajam pašnovērtējumam;

Jā Nē

Komentāri:

Latvijas Banka kā EKS dalībiece klientu SEPA kredīta pārvedumu nosūtīšanai un saņemšanai izmantos EKS, kurai, sākot ar 2010. gada 12. novembri, nodrošinās SEPA atbilstīgas infrastruktūras funkcionalitāti.

EKS pašnovērtējums publicēts atbilstoši ECB nosacījumiem infrastruktūrām http://www.bank.lv/images/img_lb/mns/latvian/sepa/ToR_SEPA_compliance_EKS_1v.pdf.

- b. piedāvājot klīringa un norēķina pakalpojumus (ja saistoši), pamatojoties uz piemērojamiem principiem, kas sniegti izstrādātajos nosacījumos infrastruktūrām?

Jā Nē

Komentāri:

Jautājums netiek attiecināts, jo Latvijas Banka savu klientu SEPA kredīta pārvedumus "banka-banka" posmā izpildīs tikai EKS, nepiedāvājot klīringa un norēķinu pakalpojumus ārpus EKS.

Latvijas Banka kā SEPA kredīta pārvedumu infrastruktūras – EKS – darbības nodrošinātāja ievēros ECB nosacījumus infrastruktūrām.